

Gatavība un rīcība radiācijas avārijas gadījumā

Atbilstoši Valsts civilās aizsardzības plānā noteiktajam **radiācijas avārija** ir gadījums, kas saistīts ar jonizējošā starojuma avotu un, kura izraisītās sekas rada noteikto jonizējošā starojuma dozas limitu pārsniegšanu un kaitējumu vai kaitējuma draudus. Radiācijas avārijas cēlonis var būt saistīts ar ugunsgrēku, terora aktu, diversiju un radiācijas drošības normu neievērošanu, veicot darbības ar jonizējošā starojuma avotu. **Radioaktīvā piesārņojuma** cēlonis var būt arī kodolavārija pārrobežas kodolobjektā, kā rezultātā nepieciešama starptautiska sadarbība katastrofas pārvarēšanai. Radiācijas avārijas sekas var izpausties kā apdraudējums cilvēka veselībai un dzīvībai, vides piesārņojums, pārtikas un dzeramā ūdens piesārņojums vai īpašuma bojājums vai zaudējums (piesārņojuma gadījumā). **Katastrofas pārvaldītājs, lēmuma pieņēmējs un par izpildi atbildīgās institūcijas valsts un reģionālā mēroga radiācijas avārijās ir noteiktas Valsts civilās aizsardzības plānā.**

VKM plāna 5.pielikuma “Gatavība un rīcība radiācijas avārijas gadījumā” mērķis ir noteikt **veselības nozares** institūciju plānošanas/preventīvos pasākumus un rīcību, tai skaitā informācijas apmaiņu un sadarbību ar citu nozaru iesaistītajām institūcijām vietēja vai valsts un reģionālā mēroga radiācijas avāriju gadījumā, lai mazinātu postošo ietekmi uz iedzīvotāju veselību.

VKM plāna 5.pielikuma uzdevumi:

- noteikt informācijas apmaiņu starp veselības nozares iestādēm, tai skaitā ar citām iesaistītajām institūcijām (informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma radioaktīva piesārņojuma gadījumā);
- noteikt plānošanas/preventīvos pasākumus;
- sniegt raksturojumu reaģēšanas režīmiem dažādos ĀS posmos;
- noteikt atbildīgās institūcijas un rīcības pasākumus veselības nozarē par radiācijas avārijas apdraudējuma ietekmes un seku mazināšanas pasākumu izpildi;
- noteikt veselības nozares iesaistāmos resursus veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.

Valsts vai reģionāla (pārrobežu) mēroga radiācijas avāriju (kaimiņvalstu atomelektrostacijas (turpmāk – AES) vai cita veida jonizējošā starojuma objektos, kad radioaktīvais piesārņojums var skart Latvijas teritoriju) pārvaldīšanu (reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs) nodrošina **KEM**.

Vietēja mēroga radiācijas avāriju (objektos, kuri veic darbības ar jonizējošā starojuma avotiem Latvijā, transportējot radioaktīvos materiālus; nezināmas izcelsmes (bezsaimnieka) radioaktīvo avotu atklāšana robežšķērsošanas vietā, pierobežā vai Latvijas teritorijā) pārvaldīšanu nodrošina **VVD RDC**.

Radiācijas avārijas gadījumā apziņošanu un citu institūciju iesaisti veic VUGD un VVD RDC, informējot NMPD, kurš atbilstoši „**Informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēmai**” (skat. 6.lpp) aktivizē KM sistēmu. Notikuma pārvaldīšanā iesaistītās veselības nozares iestādes, izvērtējot situācijas attīstību, veicto riska novērtējumu un pieejamo resursu nodrošinājumu, nepieciešamības gadījumā sniedz priekšlikumus VM lēmuma pieņemšanai par reaģēšanas režīma izsludināšanu un veicamajiem pasākumiem. Lēmumu par ārkārtas reaģēšanas režīma un ĀS veselības nozarē izsludināšanu pieņem VOMK atbilstoši **VKM plāna 31. un 32. punktā** noteikto kritēriju izpildei un reaģēšanas režīma raksturojumam, ņemot vērā atbildīgo iestāžu sniegto informāciju par situācijas attīstību, veicto riska novērtējumu un pieejamo resursu nodrošinājumu. Lēmuma pieņemšanas algoritms atspoguļots **VKM plāna 5. attēlā**.

Plānošana/preventīvie pasākumi

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai novērstu vai mazinātu katastrofas* draudus.

Situācijas apraksts: nav konstatēta radiācijas avārija (radioaktīvs piesārņojums) un nav informācijas par tādas iespējamību.

Stratēģiskā darbība:

- Plānot veselības nozares iestāžu rīcību, sadarbību un informācijas apmaiņu, lai nodrošinātu koordinētu veselības nozares darbību.
- Plānot un uzturēt medicīnisko resursu rezerves valsts, nozares un iestāžu (ārstniecības iestādes) atbilstošā līmenī.
- Apzināt un uzturēt informāciju par iesaistīto iestāžu veselības aprūpes resursiem un kapacitātēm.
- Uzlabot iesaistīto iestāžu gatavību rīcībai radiācijas izraisīta apdraudējuma gadījumā un ārkārtas situācijās, veicot darbinieku apmācības gan iestādes ietvaros, gan sadarbojoties ar citām iesaistītajām institūcijām.
- Apzināt un plānot papildu resursu (cilvēkresursu, medicīnisko un materiāltehnisko resursu) piesaisti.
- Līdzdalība Radiācijas drošības padomes darbā un ieteikumu sagatavošanā.
- Līdzdalība rīcības algoritmu, tai skaitā robežšķērsošanas vietām, izstrādē un saskaņošanā, vietēja, reģionāla vai valsts mēroga radiācijas avārijas gadījumiem.

*Saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā lietoto terminu.

ĀS reaģēšanas režīma noteikto uzdevumu un pasākumu ieviešana atkarīga no konkrētā apdraudējuma veida, izplatības apjoma un cietušo skaita. Realizējamo uzdevumu un darbību mainību starp ĀS reaģēšanas režīmiem nosaka ieviesto pasākumu efektivitāte un papildu nepieciešamo darbību apjoms un resursu pieejamība, lai mazinātu ietekmi uz veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību.

1. Ārkārtas situācijas reaģēšanas režīmu raksturojums

Gatavības reaģēšanas režīms

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai katastrofas gadījumā sagatavotos nepieciešamai rīcībai.*

Situācijas apraksts: Saņemta informācija par notikumu vai prognozējamu notikumu ar radiācijas avārijas iespējamību. Šī brīža situācija nepārsniedz Latvijas veselības aprūpes nozares kapacitātes, nav nepieciešams realizēt darbības, kas pārsniedz ikdienā noteiktās funkcijas un uzdevumus, kā arī saslimušo, cietušo skaits nerada papildu slogu veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai, bet pastāv risks, ka situācija attīstīsies un ir nepieciešams veikt pastāvīgu situācijas monitoringu un analīzi.

Valsts un reģionāla (pārrobežu) radiācijas avārija. Ja ir saņemta informācija, ka ir noticis vai var notikt negadījums ārpus Latvijas teritorijas un radioaktīvais piesārņojums **var skart** Latvijas teritoriju.

*Piemēram, reģionāla mēroga atomelektrostaciju avārijās (turpmāk AES avārijas), kad jonizējošā starojuma avota izraisītās sekas **var radīt** noteikto jonizējošā starojuma dozas limitu pārsniegšanu un kaitējumu vai kaitējuma draudus, atkarībā no notikuma veida, attāluma un radioaktīvā mākoņa virzības. Tā kā reģionāla mēroga AES avārijās tiek izvērtēts iespējamais kaitējums atkarībā no attāluma, šis risks Latvijā netiek vērtēts ar augstu tiešu ietekmi uz Latvijas iedzīvotāju veselību - tuvākā AES atrodas 110 km attālumā no Latvijas robežas. AES avārijas gadījumā radioaktīvais piesārņojums var izplatīties atmosfērā, nosēžoties uz dabiskajām un mākslīgi veidotajām virsmām, piesārņojot ūdens tilpnes, augsni, floru un faunu.*

vai

Vietēja mēroga radiācijas avārija. Informācija liecina **par iespējamu** vietēja mēroga radiācijas avāriju ar augstu radioaktīvā piesārņojuma risku.

Stratēģiskās darbības:

- Nodrošināt apziņošanu un informācijas apmaiņu starp veselības nozares iestādēm, tai skaitā ar citām iesaistītajām institūcijām (informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma).
- Nodrošināt dalību notikuma vietā/vietās situācijas pārvaldīšanai vai atbildīgo iestāžu izveidotajās notikuma pārvaldīšanas grupās.
- Nodrošināt NMP brigāžu darba koordinēšanu un operatīvo vadību, sniedzot NMP un koordinējot cietušo hospitalizācijas plūsmu uz atbilstošo stacionāro ārstniecības iestādi.
- Nodrošināt veselības nozares iestāžu darbību atbilstoši reaģēšanas režīmam saskaņā ar iestādes iekšējās kārtības noteiktajām procedūrām un slimnīcu KM plāniem.
- Nodrošināt sabiedrības informēšanu par notikumu, tā attīstības gaitu, veiktajiem pasākumiem, veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu un sabiedrības veselības aizsardzības, pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem un nepieciešamo rīcību.
- Izvērtēt VM ārkārtas vadības grupas sasaukšanas nepieciešamību.
- Uzturēt un pēc nepieciešamības papildināt esošo zāļu un medicīnisko ierīču, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu krājumus, plānot un nodrošināt to piegādes.

Ārkārtas reaģēšanas režīms

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai mazinātu vai likvidētu postošos apstākļus un to izraisītās sekas, novērstu vai mazinātu kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam.*

Situācijas apraksts: Notikums vai prognozējams notikums ar radioaktīvu piesārņojumu, kuras pārvaldīšanai ir nepieciešams realizēt darbības, kas pārsniedz veselības nozares ikdienā noteiktās funkcijas un uzdevumus, nepieciešams veikt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus pastiprinātā režīmā, kā arī paredzētais cietušo (vai ierobežojumu ietekmēto) skaits būtiski ietekmē veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanu.

Valsts vai reģionālā (pārrobežu) radiācijas avārija. Ja ir saņemta informācija, ka ir noticis negadījums ārpus Latvijas teritorijas un prognozējams, ka radioaktīvais piesārņojums **skars** Latvijas teritoriju. Paredzams, ka varētu tikt rekomendēti pasākumi pārtikas un dzeramā ūdens ierobežojumiem, rekomendēts iedzīvotājiem uzturēties iekštelpās. Ja situācija skar Latvijas teritoriju tādā apmērā, ka tiek ietekmēta veselības aprūpes pakalpojuma sniegšana, tad nepieciešamības gadījumā tiek noteikta Ārkārtas situācija veselības nozarē (skat. zemāk noteiktas rīcības).

Vietēja mēroga radiācijas avārija. Informācija liecina par vietēja mēroga radiācijas avāriju ar augstu radioaktīvo piesārņojuma risku.

- Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.
- Nodrošināt VM Ārkārtas vadības grupas/VOMK darbību un situācijas koordināciju, kā arī dalību citu atbildīgo iestāžu ĀS pārvaldīšanas grupās.
- Noteikt kārtību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai.
- Organizēt papildu resursu (cilvēkresursu, materiāltehnisko resursu) piesaisti veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.
- Veikt papildu zāļu un medicīnisko ierīču, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu iegādi un piesaisti.
- Nodrošināt prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu nepārtrauktību ārkārtas situācijas laikā (neatliekamā medicīniskā palīdzība, akūtā palīdzība, dzīvību glābjošās operācijas u.c.).
- Nodrošināt resursu sadali starp iesaistītajām institūcijām atbilstoši noteiktajām prioritātēm.
- Nodrošināt krīzes komunikāciju veselības nozarē.
- Nepieciešamības gadījumā pieprasīt starptautisko palīdzību.

Ārkārtas situācija veselības nozarē

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai mazinātu vai likvidētu postošos apstākļus un to izraisītās sekas, novērstu vai mazinātu kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam.*

Situācijas apraksts: Notikums vai prognozējams notikums ar valsts, reģionālā vai vietēja mēroga radiācijas avāriju, kuras pārvaldīšanai ir nepieciešams realizēt darbības, kas pārsniedz veselības nozares ikdienā noteiktās funkcijas un uzdevumus, nepieciešams veikt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus pastiprinātā režīmā. Vietējā mēroga radiācijas avārijā cietušo vai valsts, reģionāla mēroga radiācijas avārijā ierobežojumu ietekmēto cilvēku skaits būtiski ietekmē veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanu un ir **nepieciešams pieņemt koordinējošus veselības nozares institūcijām saistošus lēmumus.**

Nepieciešams ieviest pasākumus pastiprinātā režīmā un/vai noteikt veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanas izmaiņas un/vai piesaistīt papildu resursus veselības aprūpes sistēmai un/vai noteikt citus pasākumus, lai mazinātu postošo ietekmi uz veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanu, iedzīvotāju veselību.

Valsts vai reģionālā (pārrobežu) mēroga radiācijas avārija.

Ja ir saņemta informācija, ka ir noticis negadījums ārpus Latvijas teritorijas un radioaktīvais piesārņojums var skart Latvijas teritoriju vai tās daļu:

- tiek rekomendēti pasākumi pārtikas un dzeramā ūdens ierobežojumiem;
- iedzīvotājiem tiek rekomendēts uzturēties iekštelpās;

vai

Vietēja mēroga radiācijas avārija. Informācija liecina par vietēja mēroga radiācijas avāriju ar augstu radioaktīvo piesārņojuma risku, kuras rezultātā ir cietuši cilvēki.

Stratēģiskās darbības:

- Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.
- Atbilstoši apdraudējuma raksturojumam un skartajiem reģioniem, cietušo skaitam, veidam un iespējamai situācijas eskalācijai, veikt veselības aprūpes resursu pārstrukturēšanu un piesaisti, koordinēt ārstniecības iestāžu iesaisti, nodrošinot NMP pieejamību un prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu nepārtrauktību saskaņā ar VOMK lēmumiem.
- Nodrošināt veselības nozares iestāžu darbību ārkārtas reaģēšanas režīmā atbilstoši iestādes iekšējās kārtības noteiktajām procedūrām un slimnīcu KM plāniem.

Atjaunošanas pasākumi

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai pēc iespējas savlaicīgi un samērīgi palīdzētu cietušajiem cilvēkiem un pēc iespējas atjaunotu vidi un īpašumu tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms katastrofas.*

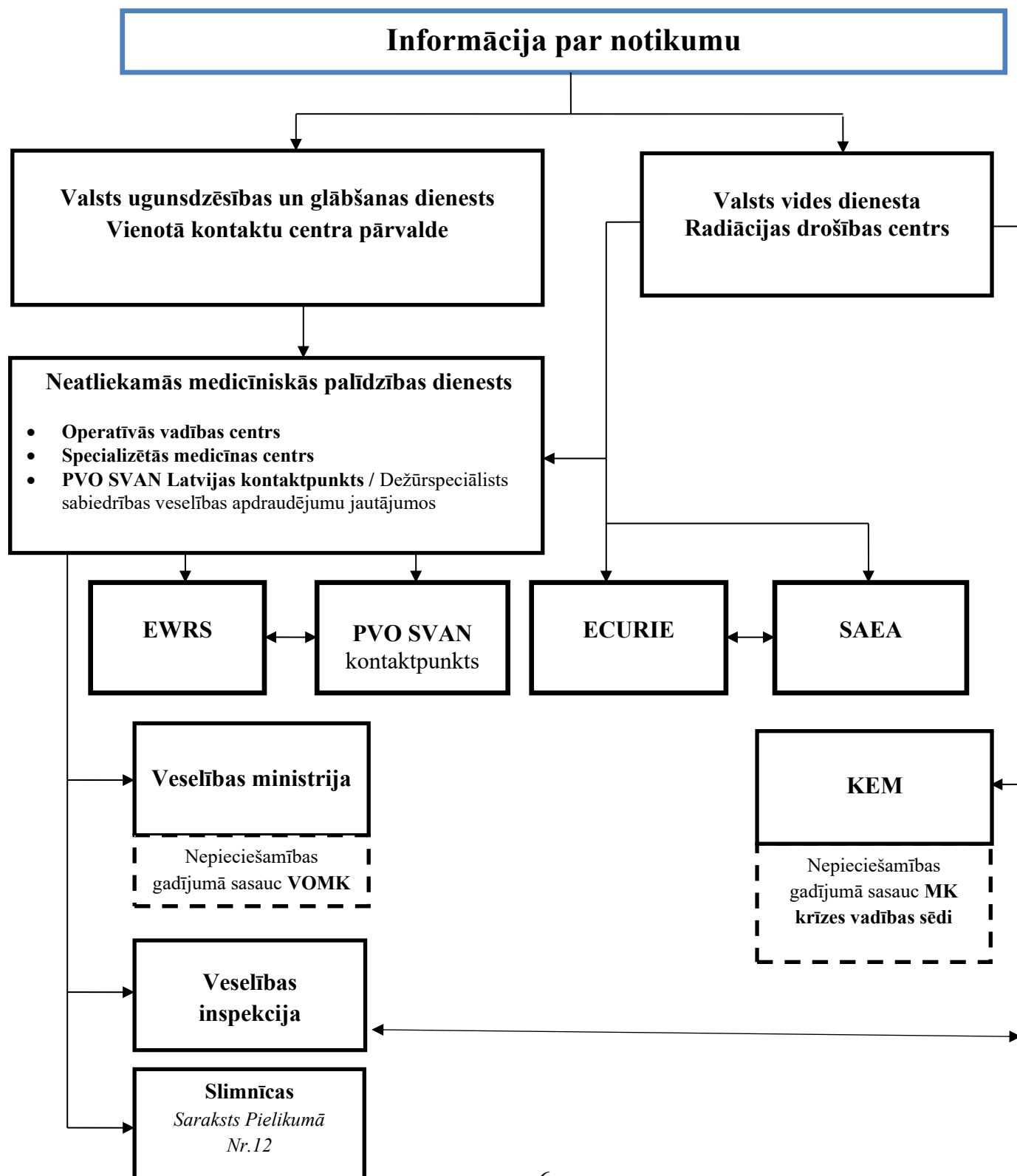
Situācijas apraksts: valsts, reģionālā vai vietējā mēroga radiācijas avārijas radītās sekas ir likvidētas vai mazinātas līdz līmenim, kad tās neietekmē cilvēka veselību un veselības aprūpes pakalpojumu un iesaistīto institūciju kapacitāte vairs netiek pārsniegta.

Stratēģiskās darbības:

- Veicināt operatīvu seku novēršanas pasākumu īstenošanu un atbilstoši resursu pieejamībai veikt pilnvērtīgu darbības atjaunināšanos veselības nozarē.
- Pakāpeniski pārtraukt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus, kas nav nepieciešami.
- Analizēt un novērtēt notikušās situācijas attīstības gaitu, sekas un no tā izrietošos secinājumus.
- Pārskatīt normatīvos dokumentus un pilnveidot likumdošanu un VKM plānu.
- Atjaunot veselības nozares resursu rezervju krājumus.

*Saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā lietoto terminu.

2. Informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma

3. Plānošanas/preventīvie pasākumi veselības nozares gatavības stiprināšanai radiācijas izraisīta apdraudējuma gadījumā

Plānošanas/preventīvie pasākumi

Tēma	Pasākums	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Regulāri aktualizēt VKM plāna 5. pielikumu “ Gatavība un rīcība radiācijas avārijas gadījumā ”.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Piedalīties pašvaldību sadarbības teritoriju CAK darbā, sniegt atbalstu sadarbības teritoriju civilās aizsardzības plāna pilnveidošanā un aktualizēšanā.	CAK pārstāvji no VM padotības iestādēm un ārstniecības iestādēm	
	Regulāri aktualizēt VM un VM padotības iestāžu iekšējās kārtības rīcībai ĀS vai to draudu gadījumā, kā arī darbības nepārtrauktības nodrošināšanai.	VM, VM padotības iestādes	
	Ne retāk kā reizi gadā izvērtēt esošos normatīvos aktus, kas reglamentē veselības nozares institūciju pienākumus un rīcību radiācijas avārijas un ĀS gadījumā. Nepieciešamības gadījumā tos aktualizēt, ņemot vērā iepriekšējos apdraudējumus vai ĀS identificētos riskus un apgrūtinājumus, kā arī mācību laikā gūtos secinājumus, lai nodrošinātu atbilstošu rīcību.	VM	VM padotības iestādes
	Sniegt informāciju visām iesaistītajām institūcijām ārstniecības iestādēm un citām institūcijām par VKM plāna 5.pielikumā “Gatavība un rīcība radiācijas avārijas gadījumā” noteiktajiem uzdevumiem un sadarbības mehānismiem efektīvai apdraudējuma/ĀS pārvaldīšanai.	NMPD	
	Piedalīties Radiācijas drošības padomes darbā	VM	VM padotības institūcijas
	Sadarbībā ar VUGD un VVD RDC organizēt un piedalīties mācībās un mācību treniņos, tostarp starptautisko organizāciju un starpvalstu rīkotajās mācībās par rīcību radiācijas avārijas izraisīta apdraudējuma un ĀS gadījumā.	VM un to padotības institūcijas	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Noteikt un apmācīt runas personas – attiecīgajā jomā kompetentus veselības aprūpes pārstāvjus, kuri ir sabiedrībā atpazīstami un kuriem sabiedrība uzticas.	VM	Iesaistītās institūcijas
	Nodrošināt sabiedrību ar informāciju par sabiedrības veselības aizsardzības un pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem radiācijas ĀS gadījumā	VI, NMPD	VM padotības iestādes, Ārstniecības iestādes un citas iesaistītās institūcijas
	Piedalīties prevencijas un sabiedrības informēšanas pasākumos par radiācijas avārijas iespējamību, veselības aizsardzības pasākumiem, sagatavotību un rīcību radiācijas avārijas gadījumā, tai skaitā veidot sadarbību ar oficiālo izdevumu "Latvijas	NMPD	

Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Vēstnesis", oficiālo izdevēju un tā nodrošināto oficiālās informācijas kanālu - portālu "Cilvēks. Valsts. Likums." (www.lvportals.lv)	Ārstniecības iestādes	
	Veikt mediju monitoringu un nodrošināt reaģēšanu uz baumām un viltus ziņām.	Visas institūcijas	Iesaistītās institūcijas
	Aktualizēt informācijas apmaiņas kārtību VKM plāna 5. pielikumā "Gatavība un rīcība radiācijas avāriju gadījumā" veselības nozares institūciju, ārstniecības iestāžu un citu atbildīgo iestāžu starpā radiācijas izraisīta apdraudējumu un ĀS gadījumos.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Nodrošināt visu iesaistīto institūciju kontaktinformācijas aktualizāciju VKM plānā ne retāk kā 1x gadā.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Savas kompetences ietvaros, izvērtēt rīcības algoritmus robežšķērsošanas vietās radiācijas avārijas gadījumā.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Pārskatīt un aktualizēt slimnīcu KM plāna algoritmus rīcībai gadījumā, ja iestādē ierodas radioaktīvi piesārņots cietušais vai cietušie.	Ārstniecības iestādes	NMPD
	Uzraudzīt un kontrolēt normatīvo aktu ievērošanu vides veselības jomā attiecībā uz dzeramā ūdens un peldūdeņu nekaitīgumu.	VI	
	Sadarbībā ar VVD RDC, uzturēt un aktualizēt informāciju iedzīvotājiem, pašvaldībām un iesaistītajām institūcijām par rīcības un sabiedrības veselības aizsardzības pasākumiem veselības jomā radiācijas avārijas gadījumā.	VI	Iesaistītās institūcijas
Resursi / rezerves	Apzināt spējas un resursus reaģēšanai uz radiācijas avārijām un to seku likvidēšanai, tostarp pārrobežu radiācijas avāriju gadījumos, saskaņā ar prasībām par sagatavotību radiācijas avārijai un rīcību šādas avārijas gadījumā.	VM padotības iestādes	Iesaistītās institūcijas
	Regulāri sekot līdzi rezervēs pieejamo medicīnisko resursu apjomam, uzraudzīt to piemērotību un gatavību lietošanai radiācijas apdraudējuma vai ĀS laikā.	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Plānot nepieciešamo medicīnisko resursu (IAL, zāļu un medicīnas ierīču un medicīnisko pretlīdzekļu u.c.) apmēru radiācijas apdraudējuma/ĀS gadījumam.	VM, NMPD	NVD, ZVA
	Nodrošināt dalību EK kopīgo iepirkumu procedūrās un veikt iepirkumus atbilstoši noteiktajām prioritātēm.	NVD	

Veselības aprūpe	Slēgt sadarbības līgumus ar izglītības iestādēm par medicīnas un citu specialitāšu studentu iesaisti darbam ārstniecības iestādēs un citās veselības nozares institūcijās apdraudējuma un ĀS laikā.	VM, iesaistītās institūcijas	
	Uzturēt un aktualizēt informācijas uzskaites sistēmu par stacionāro ārstniecības iestāžu esošo resursu nodrošinājumu un papildu nepieciešamajiem medicīnas resursiem.	VM; NMPD	
	Uzturēt zāļu krājumus atbilstoši Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumos Nr. 220 “Zāļu iegādes, uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtība ārstniecības iestādēs un sociālās aprūpes institūcijās” noteiktajam: • stacionārām ārstniecības iestādēm uzturēt trīs mēnešu zāļu patēriņa krājumus; • ambulatorajās ārstniecības iestādēs, kurās ir slēgta tipa aptiekas, un NMPD savas darbības nodrošināšanai uzturēt viena mēneša zāļu patēriņa krājumus	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Aktualizēt slimnīcas KM plānu vienu reizi gadā.	NMP Slimnīcas	
	Koordinēt slimnīcu KM plānu izstrādi un aktualizāciju.	NMPD	
	Uzturēt informāciju par ārstniecības iestāžu Morgu, juridisko personu un privāto tiesību subjektu resursiem, aukstumkameru ietilpību, konteineru – refrīžeratoru pieejamību nomai, tiesu medicīniskās ekspertīzes veikšanai paredzēto mirušo īslaicīgai uzglabāšanai ĀS gadījumos ar lielu mirušo skaitu.	VTMEC	
	Sniegt priekšlikumus par ārstniecības personāla zināšanu un kompetenču celšanu par radiācijas ietekmi uz cilvēka veselību un veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu.	VM, profesionālās asociācijas	Ārstniecības iestādes, VM padotības iestādes
	Uzturēt informāciju un ziņot ārstniecības iestādēm par izmaiņām Hospitalizācijas vietu plānā.	NVD	
	Organizēt un piedalīties mācībās un mācību treniņos par rīcību radiācijas izraisīta apdraudējuma un ĀS gadījumā, tai skaitā IAL lietošanu, dekontamināciju un ārstniecības procesa nodrošināšanu.	NMPD Ārstniecības iestādes	

4. Atbildības un rīcības pasākumi radiācijas izraisīta apdraudējuma un ārkārtas situācijas gadījumā atbilstoši ārkārtas situācijas reaģēšanas režīmam

Notikums vai prognozējams notikums - valsts, reģionāla (pārrobežu) vai vietēja mēroga radiācijas avārija, kura pārvaldīšanā nav nepieciešama sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu veikšana pastiprinātā režīmā un/vai ārpus kārtas lēmumu pieņemšana un / vai papildus resursu iesaistīšana,

bet pastāv risks, ka situācija attīstīsies un ir nepieciešams veikt pastāvīgu situācijas monitoringu un analīzi skat. situācijas aprakstu 3. lpp. Darbības notiek atbilstoši **VKM plāna 5. pielikumā** noteiktā **Gatavības reaģēšanas režīma** pasākumu izpildei un VM padotības iestāžu/slimnīcu noteiktajām procedūrām/plāniem darbības nepārtrauktības nodrošināšanai, un slimnīcu KM plāniem saskaņā ar noteikto iestādes/slimnīcas reaģēšanas režīmu, izvērtējot apdraudējuma risku un noteikto pasākumu un resursu pieejamību.

Gatavības reaģēšanas režīms

Tēma	Pasākums	Izpilde laiks	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Sniegt informāciju VM par apdraudējuma sākotnējo riska novērtējumu attiecībā uz cilvēka veselību, cietušo skaitu un iesaistāmo resursu nodrošinājumu.	2h	NMPD, VI	Iesaistītās institūcijas
	Nodrošināt dalību notikuma vietas pārvaldīšanā un atbildīgās iestādes operatīvās vadības grupā, tās izveides gadījumā.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas un lēmuma pieņemšanas	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Atbilstoši sniegtajai informācijai, izvērtēt un nepieciešamības gadījumā sasaukt VM Ārkārtas vadības grupu un nodrošināt tās darbību un situācijas koordināciju veselības nozarē.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes
	Nepieciešamības gadījumā sasaukt VOMK sēdi lēmumu pieņemšanai par rīcību veselības nozares institūcijās. Sniegt informāciju par situāciju atbilstoši kompetencei. Noteikt veselības nozares reaģēšanas režīma līmeni.	Pēc nepieciešamības	VM	VOMK locekļi
	Sniegt informāciju Valsts kancelejas Krīzes vadības centram par esošās situācijas novērtējumu, resursu iesaisti un plānotajiem pasākumiem.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes
	Nodrošināt VM padotības iestāžu darbību atbilstoši iestādes kārtības noteiktajām procedūrām/plāniem rīcībai ĀS vai to draudu gadījumā un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai atbilstoši iestādes noteiktajam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un resursu pieejamību.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas un lēmuma pieņemšanas	VM padotības iestādes	
	Piedalīties pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas darbā. Informēt par situāciju veselības nozarē un sniegt ieteikumus par nepieciešamo	Pēc nepieciešamības	CAK pārstāvji no VM	

	pasākumu realizāciju veselības jomā, iesaistāmiem resursiem un nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem no CAK.		padotības iestādēm un ārstniecības iestādēm	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Nodrošināt nozares komunikāciju saskaņā ar VKM plāna 11. pielikumā “Informēšanas, sadarbības un deleģēšanas shēma komunikācijas speciālistiem ārkārtas situācijās” noteikto. Valsts līmenī vienotu komunikāciju nodrošina atbildīgās nozares apdraudējuma pārvaldītājs atbilstoši VCA plānā noteiktajam.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas un lēmuma pieņemšanas	VM	VM padotības iestādes un citu nozaru iesaistītās institūcijas, Ārstniecības iestādes
	Sadarbībā ar VUGD un VVD RDC, nodrošināt sabiedrības informēšanu par notikumu, tā attīstības gaitu, veiktajiem pasākumiem, veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu/ierobežojumiem un sabiedrības veselības aizsardzības, pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem un nepieciešamo rīcību, aktuālo informāciju ievietot interneta tīmekļa vietnēs.	Ne vēlāk kā 1 h laikā pēc informācijas saņemšanas/jauna s informācijas saņemšanas	VM, NMPD, VI	VM padotības iestādes, Ārstniecības iestādes
Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Nodrošināt informācijas apziņošanu un apmaiņu atbilstoši VKM plāna 5. pielikuma shēmai “Informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma” un saskaņot informācijas apmaiņas algoritmu, saziņas kanālus un regularitāti veselības nozares iestāžu starpā un ar citu nozaru iesaistītajām institūcijām par notikuma attīstību, nepieciešamajiem rīcības pasākumiem.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas	NMPD	VM padotības iestādes un citu nozaru iesaistītās institūcijas, Ārstniecības iestādes
	Nepieciešamības gadījumā, nodrošināt informācijas saņemšanu un nosūtīšanu, izmantojot PVO un ES informācijas kanālus (piem., SVAN, EWRS).	Pēc nepieciešamības	NMPD	
	Pārrobežu apdraudējumu gadījumā informēt VRS, ĀM Konsulāro departamentu, Satiksmes ministriju par iespējamu starptautiskas nozīmes apdraudējuma gadījumu.	Pēc nepieciešamības	NMPD	
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Uzraudzīt un kontrolēt normatīvo aktu ievērošanu vides veselības jomā attiecībā uz dzeramā ūdens un peldūdeņu nekaitīgumu, ja tiks nodrošināti laboratorijas pakalpojumi (BIOR; LVĢMC)	Pastāvīgi	VI	
	Veikt higiēnas prasību ievērošanas novērtēšanu sadzīves apstākļiem, iedzīvotāju patvēruma, īslaicīgas izmitināšanas vai evakuācijas vietās.	Pēc nepieciešamības	VI	
Resursi / rezerves	Monitorēt un analizēt stacionāro ārstniecības iestāžu resursu nodrošinājumu. Noteikt resursu grupas un regularitāti datu aktualizēšanai un monitorēšanai.	Pastāvīgi	NMPD	Slimnīcas

Veselības aprūpe	Papildināt esošo zāļu un medicīnisko ierīču, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu krājumus un plānot un nodrošināt to piegādes.	Pastāvīgi	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Nodrošināt ārstniecības iestāžu personālu ar IAL.	Pastāvīgi	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Izvērtēt valsts materiālajās rezervēs pieejamo medicīnisko resursu apjomu, novērtēt tā piemērotību konkrētā apdraudējuma seku novēršanai.	Pastāvīgi	NMPD	VM
	Nodrošināt rezervēs pieejamo medicīnisko resursu izsniegšanu, atbilstoši konkrēta apdraudējuma seku novēršanai.	Pēc nepieciešamības	NMPD	VM
	Nodrošināt NMP brigāžu darba koordinēšanu un operatīvo vadību, sniedzot NMP un koordinējot cietušo hospitalizācijas plūsmu atbilstoši NMPD ĀS vadības plānā noteiktajam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un resursu pieejamību.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	NMPD	
	Nodrošināt rīcību atbilstoši slimnīcas KM plānā noteiktam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un slimnīcas resursu pieejamību.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	NMP Slimnīcas	
	Nepieciešamības gadījumā, patstāvīgi (ņemot vērā pieejamos resursus) vai sadarbībā ar VUGD nodrošināt cietušo dekontamināciju slimnīcas teritorijā, kuriem tā nav veikta pirmsslimnīcas etapā.	Pēc nepieciešamības	NMP Slimnīcas	
	Veikt veselības pārbaudes un veselības uzraudzību cietušajiem, atbilstoši PSKUS ieteikumiem.	Pastāvīgi	NMP Slimnīcas	Ģimenes ārstu prakses
	Nodrošināt specializētās NMP sniegšanas darba koordinēšanu, nepieciešamības gadījumā organizēt brigāžu un ārstu speciālistu nosūtīšanu uz slimnīcām.	Pastāvīgi	NMPD	NMP Slimnīcas
	Veikt pacientu pārvešanas gadījumu uzskaiti.	Pastāvīgi	NVD, NMPD	
	Veikt hospitalizēto pacientu uzskaiti.	Pastāvīgi	NVD	NMPD
	Organizēt medicīniskās palīdzības pieejamību slimnīcu uzņemšanas nodaļās.		NMP Slimnīcas	
	Organizēt pacientu pieņemšanu ģimenes ārstu prakses vietās/ambulatorās ārstniecības iestādēs vai citās tam piemērotās vietās, vai nosakot citus saziņas veidus ar pacientiem (piem. attālinātas konsultācijas telefoniski vai tiešsaistē, ja iespējams).	Pastāvīgi	Ģimenes ārstu prakses	VM, NVD, Ārstniecības iestādes

Ārkārtas reaģēšanas režīms

Tēma	Pasākums	Izpildes laiks	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Sasaukt VM Ārkārtas vadības grupu situācijas izvērtēšanai un apkopot informāciju par situācijas attīstības gaitu un sagatavot priekšlikumus koordinējošo lēmumu pieņemšanai VOMK par veicamajiem pasākumiem.	2h	VM (VM ārkārtas vadības grupa)	VM padotības iestādes
	Sasaukt VOMK sēdi, lai izvērtētu informāciju par notikumu un tā attīstības gaitu, resursu pieejamību, veiktajiem/plānotajiem rīcības pasākumiem un koordinējošu lēmumu pieņemšanai par rīcību veselības nozares institūcijās, tai skaitā: - noteikt reaģēšanas režīmu un rīcības un sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu apjomu; - izvērtēt iespējamās izmaiņas veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanā; - izvērtēt trūkstošo resursu nepieciešamību; - atbilstoši pieejamo medicīnisko resursu apjomam noteikt prioritārās grupas (ambulatorā veselības aprūpe, stacionārā veselības aprūpe) resursu saņemšanai; - noteikt resursu sadales principus to trūkuma gadījumā; - izvērtēt nepieciešamību pieprasīt starptautisko palīdzību.	2h	VM	VOMK locekļi, iesaistītās institūcijas
	Piedalīties VOMK sēdē un sniegt informāciju par veiktajiem/plānotajiem pasākumiem, un priekšlikumus koordinējošu lēmumu pieņemšanai VOMK un normatīvo aktu izmaiņām atbilstoši iestādes kompetencei.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	VOMK locekļi	
	Nodrošināt VM un tās padotības iestāžu darbību atbilstoši iestādes iekšējās kārtības noteiktajām procedūrām/plāniem iestādes, kas nosaka iestādes nepārtrauktas darbības nodrošināšanu ĀS vai ĀS draudu gadījumā atbilstoši iestādes noteiktajam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un resursu pieejamību un VOMK pieņemtajiem lēmumiem.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	VM padotības	

Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.			
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Pamatojoties uz situācijas izvērtējumu, VI sadarbībā ar VVD RDC vienojas par laboratorisko mērījumu nepieciešamību, ja tiks apzināts, ka Latvijas teritorijā ir iespējams radioaktīvais piesārņojums un organizē paraugu ņemšanu un nogādāšanu uz BIOR un LVGMC	Pēc nepieciešamības	VI	
	VI sagatavo ieteikumus iedzīvotājiem par dzeramo ūdens un peldvietu lietošanas ierobežojumiem	Pēc nepieciešamības	VI	
	Uzraudzīt un kontrolēt normatīvo aktu ievērošanu vides veselības jomā, t.sk. dzeramā ūdens un peldvietu - nekaitīguma jomā, saskaņā ar VVD RDC sniegto informāciju.	Pēc nepieciešamības	VI	
	Novērtēt radioaktīvā piesārņojuma ietekmes risku uz cilvēku veselību un apkopot un analizēt informāciju par avārijas gaitu.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	PSKUS, VM, VI	Iesaistītās institūcijas
Resursi /rezerves	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Nodrošināt zāļu un medicīnisko ierīču krājumu atjaunošanu un to iegādi.	Patstāvīgi	Ārstniecības iestādes, NMPD	
	Apkopot informāciju par lieltirgotavās un aptieku tīklos esošo zāļu un medicīnisko ierīču krājumiem, prognozēt piegādes traucējumus.	Pastāvīgi	ZVA	
	Koordinēt papildu resursu (zāles, medicīnas ierīces, IAL un citi medicīniskie pretlīdzekļi) iegādes veselības nozares vajadzībām.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Koordinēt veselības nozares papildu iegādāto resursu (zāles, medicīnas ierīces, IAL un citi medicīniskie pretlīdzekļi) centralizētu uzglabāšanu.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Koordinēt iegādāto medicīnisko resursu piegādes veselības nozares institūcijās un ārstniecības iestādēs.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Uzturēt informācijas uzskaiti par VM padotības institūciju un ārstniecības iestāžu resursu nodrošinājumu un papildus nepieciešamo resursu vajadzībām.	Pastāvīgi	VM, NMPD	
	Papildināt asins komponentu rezervju krājumus un pastiprinātā režīmā organizēt, koordinēt donoru asins nodošanu.	Pastāvīgi	VADC	

Veselības aprūpe	Monitorēt veselības nozares personāla resursu kapacitāti pēc ģeogrāfiskā izvietojuma, izvērtējot konkrēto skarto teritoriju.	Pastāvīgi	VM	
	Organizēt papildu resursu (cilvēkresursu, medicīnisko un materiāltehnisko resursu, telpu u.c.) piesaisti veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Nodrošināt rezervēs pieejamo medicīnisko resursu izsniegšanu, atbilstoši konkrēta apdraudējuma sekunovēršanai.	Pēc nepieciešamības	NMPD	VM
	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Nodrošināt NMP un prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas		
	Saņemot riska novērtējumu no katastrofas pārvaldošās institūcijas par apdraudējuma iespējamu tiešu ietekmi uz ārstniecības iestādes infrastruktūru, uzsākt pakāpenisku evakuāciju no apdraudējuma skartās teritorijas.	Pēc nepieciešamības	NMP Slimnīcas	VM, NMPD, NVD
	Nodrošināt papildus nepieciešamo resursu piesaisti (izmantojot ārstniecības iestāžu Morgu un/vai privāto tiesību juridisko personu aukstumkameras, konteinerus – refrīžeratorus) liela skaita mirušo īslaicīgai uzglabāšanai pirms tiesu medicīniskās ekspertīzes veikšanas. Sniegt atbalstu Valsts policijai mirušo identifikācijas un atpazīšanas procesā notikuma un tiesu medicīniskās ekspertīzes veikšanas vietās, t.sk. upuru identifikācijas grupas ietvaros. Nepieciešamības gadījumā sniegt konsultatīvu palīdzību mirušo piederīgajiem. Nodrošināt neatpazīto un vardarbīgā nāvē mirušo bioloģiskā materiāla arhivēšanu.	Pēc nepieciešamības	VTMEC	
	Organizēt aptieku tīklu iesaisti zāļu pieejamības nodrošināšanai un konsultāciju sniegšanai iedzīvotājiem.	Pēc nepieciešamības	VM	
	Apkopot informāciju par veselības aprūpes pakalpojumu ierobežojumiem un monitorēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.	Pastāvīgi	NVD	
	Nodrošināt slimnīcām atbalsta funkciju, atbilstoši noslēgtajiem sadarbības līgumiem, nepieciešamības gadījumā sniedz/nodrošina medicīnisko palīdzību cietušajiem un veselības aprūpes pakalpojumus pacientiem.	Pēc nepieciešamības	Ārstniecības iestādes	NVD

Komunikācija / sabiedrības informēšana	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.			
Laboratorija	Organizēt un īstenot laboratorisko izmeklējumu veikšanu, konsultējoties ar PSKUS Aroda un radiācijas medicīnas centru. Nepieciešamības gadījumā lūdz VVD RDC pieprasīt palīdzību Starptautiskajai atomenerģijas aģentūrai ekspertus konsultācijām un/ vai laboratorisko mērījumu īstenošanai.	Pēc nepieciešamības	PSKUS	Slimnīcas
	Sadarbībā ar BIOR un LVĢMC laboratorijām organizēt ūdens paraugu laboratorisko izmeklēšanu.	Patstāvīgi	VI	BIOR
Starptautiskā sadarbība	Starptautiskās palīdzības pieprasīšanas gadījumā, nodrošināt pasākumus saskaņā ar VKM plāna 23. pielikumā “Starptautiskās palīdzības pieprasīšana un saņemšana” noteikto.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes un citas iesaistītās institūcijas

Ārkārtas situācija veselības nozarē

Tēma	Pasākums	Izpildes laiks	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Sasaukt VOMK sēdi, lai izvērtētu informāciju par notikumu un tā attīstības gaitu, resursu pieejamību, veiktajiem/plānotajiem rīcības pasākumiem un koordinējošu lēmumu pieņemšanai par rīcību veselības nozares institūcijās, tai skaitā: noteikt personāla prioritizēšanas kārtību starp ārstniecības iestādēm un pārdali atbilstoši nepieciešamībai un novirzīšanai uz konkrētajām ārstniecības iestādēm.	2 h	VM	VOMK locekļi, iesaistītās institūcijas
	Sagatavot un sniegt informāciju Valsts kancelejas Krīzes vadības centram par esošās situācijas novērtējumu, resursu iesaisti un plānotajiem pasākumiem, noteikt citu nozaru iesaisti apdraudējuma seku novēršanā un likvidēšanas pasākumu realizācijā.	Pēc nepieciešamības	VM	VOMK, VM padotības iestādes

Komunikācija / sabiedrības informēšana	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Nodrošināt nozares komunikācijas speciālistu, kā arī citu iesaistīto nozaru komunikācijas speciālistu informētību un saskaņotu sadarbību ar masu informācijas līdzekļu pārstāvjiem.	Regulāri	VM	Iesaistītās institūcijas
	Nodrošināt regulāru plašsaziņas līdzekļos publiskotās informācijas monitoringu.	Regulāri	VM	Iesaistītās institūcijas
Informācijas apmaiņa starp	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.			
Sabiedrības veselības aizsardzības	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.			
Resursi / rezerves	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā papildus:			
	Iesaistīt pieejamo papildus (studenti, veselības aprūpes profesionāļi, kas ikdienā nestrādā veselības nozarē) medicīnas personālu veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanā	Pēc nepieciešamības	Iesaistītās institūcijas	
	Apkopot informāciju un sniegt priekšlikumus VOMK par valsts materiālo rezervju iesaistīšanu un izmantošanu.	Regulāri	VM	Iesaistītās institūcijas
	Apkopot informāciju, kurās ārstniecības iestādēs nepieciešama papildus medicīnas personāla piesaiste.	Regulāri	VM	VI, Ārstniecības iestādes
	Apkopot informāciju par vajadzībām, kuras nevar nodrošināt pārorganizējot veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanas kārtību vai veicot iepirkumus.	Pēc nepieciešamības	VM	
	Organizēt darbinieku pārlokālizēšanas nodrošināšanu no viena reģiona ārstniecības iestādēm uz citu reģionu.	Pēc nepieciešamības	VOMK	
Ve sel īb	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus:			

	Nodrošināt NMP un prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu atbilstoši VOMK lēmumam. Pasākumi ietver plānveida pakalpojuma ierobežošanu, esošo stacionāro gultu pārprofilēšanu, papildus stacionāro gultu izvēšanu, u.c.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	NMPD, Ārstniecības iestādes
Laboratorija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.		
Starptautiskā sadarbība	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.		

Atjaunošanas pasākumi

Tēma	Pasākums	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Sasaukt VOMK sēdi lēmumu pieņemšanai par veselības nozares institūciju rīcību, atceļot ĀS, t.sk.: - izvērtēt un analizēt visu pieejamo informāciju, veiktos ĀS seku likvidēšanas pasākumus un sniegt priekšlikumus KM sistēmas pilnveidošanai; - noteikt nepieciešamo kontroles pasākumu apjomu; - noteikt veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanas apjomu.	VM	VOMK, Iesaistītās institūcijas
	Izvērtēt un pilnveidot VKM plānu.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Organizēt ĀS analīzi, izvērtēt veiktos ĀS seku likvidēšanas pasākumus un sniegt priekšlikumus KM sistēmas pilnveidošanai.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Apkopot un izvērtēt informāciju par veselības aprūpes nozares līdzekļu izlietojumu.	VM	Iesaistītās institūcijas
	Izvērtēt un veikt nepieciešamos grozījumus VM un tās padotības iestāžu noteiktajās procedūrās/plānos darbības nepārtrauktības nodrošināšanai	VM	VM padotības iestādes
	Organizēt mācības un stiprināt gatavību radiācijas izraisīta apdraudējuma un ĀS gadījumā.	NMPD	Iesaistītās institūcijas

	Piedalīties pašvaldību sadarbības teritoriju CAK darbā, sniegt informāciju situācijas analīzei un izvērtējumam.	CAK pārstāvji no VM padotības iestādēm un ārstniecības iestādēm	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Regulāri sniegt informāciju masu medijiem, sabiedrībai par veiktajiem un plānotajiem atjaunošanas pasākumiem un par pieņemtajiem lēmumiem veselības nozarē. Aktuālo informāciju ievietot interneta tīmekļa vietnēs un organizēt preses konferences.	VM	VM padotības iestādes
	Izvērtēt ĀS laikā realizētos ĀS krīzes komunikācijas pasākumus un pilnveidot ĀS krīzes komunikācijas noteiktos pasākumus VKMP.	VM, NMPD	Iesaistītās institūcijas
Informācijas apmaiņa starp iesaistītajām institūcijām	Nodrošināt informācijas apriti par VOMK pieņemtajiem lēmumiem un noteiktajiem atjaunošanas pasākumiem.	VM	
Resursi / rezerves	Apkopot informāciju par medicīnisko resursu (IAL, zāļu, medicīnas ierīču) atlikušajiem krājumiem. Izvērtēt medicīnisko resursu atjaunošanas iespējas.	VM, NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Organizēt medicīnisko resursu atjaunošanu (iepirkumu organizēšana).	VM	Iesaistītās institūcijas
Veselības aprūpe	Nodrošināt veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu tādā apjomā un kārtībā kā noteicis VOMK.	VM	Iesaistītās institūcijas
	Izvērtēt un veikt nepieciešamos grozījumus slimnīcas KM plānā atbilstoši situācijai.	Slimnīca	
	Sniegt ieteikumus slimnīcu KM plānu pilnveidošanai.	NMPD	

5. Sadarbības institūciju rīcība

Izpildītājs	Atbildība un rīcība	Piezīmes
Valsts vides dienests - Radiācijas drošības centrs (VVD RDC)	• Atbilstoši kompetencei vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā atkarībā no katastrofas veida (vietēja mēroga radiācijas avārija). • VVD RDC nodrošina kodolnegadījumu izziņošanas 24 stundu operatīvo gatavību, veic sakaru punkta funkcijas saskaņā ar Konvenciju par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu, izmantojot Eiropas Komisijas radiācijas avāriju apziņošanas sistēmu ECURIE (<i>European Community Urgent Radiological Information Exchange</i>). • Koordinē un veic saņemtās informācijas par radiācijas situāciju un tās iespējamās attīstības novērtēšanu un, atbilstoši savai kompetencei, sniedz ieteikumus atbildīgajiem dienestiem. • Veic radioaktīvā piesārņojuma un jonizējošā starojuma līmeņa noteikšanu, radiācijas situācijas novērošanu, savas kompetences ietvaros apkopo informāciju par avārijas zonā iesaistīto institūciju un komersantu veiktajiem pasākumiem, radiācijas situācijas attīstības prognozēšanu, rekomendāciju izstrādāšanu aizsardzības pasākumu ieviešanai, radiācijas drošības pasākumu izpildes uzraudzību radiācijas avārijas zonā. • Nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas KEM par MK sēdes sasaukšanu. • Kopā ar LVĢMC un sadarbībā ar VUGD, PVD un pašvaldībām organizē un veic radiācijas avārijā cietušo iedzīvotāju, ēku, ceļu, tehnikas un mājlopu, mājdzīvnieku dekontamināciju, ja: - vides radioaktīvais piesārņojums pārsniedz normatīvajos aktos noteikto līmeni; - paredzamā jonizējošā starojuma doza iedzīvotājiem ir lielāka par 5 mSv/gadā. • Sadarbībā ar VI, PVD u.c. iesaistītajām institūcijām vienojas par nepieciešamo vides u.c. paraugu ņemšanu un informē par to BIOR un LVĢMC. • Veic apziņošanu saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu, un sagatavo nepieciešamo informāciju plašsaziņas līdzekļiem.	

	• Veic informācijas apmaiņu ar citām valstīm un starptautiskām organizācijām, radiācijas situācijas attīstības un iespējamo seku novērtēšanā, kā arī informē starptautiskās organizācijas un valstis par radīto varbūtējo radiācijas kaitējumu. • Nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas vai ieteikumus par plānoto masu pasākumu uzsākšanu un atcelšanu, darba pārtraukšanu iestādēs, kas atrodas neatliekamo aizsardzības pasākumu plānošanas zonā un nav iesaistītas avārijas seku likvidēšanā. • Saņemot ziņojumu vai konstatējot attiecīgu gadījumu, kas var izraisīt starptautiskas nozīmes sabiedrības veselības apdraudējumu, ziņo NMPD. • Nepieciešamības gadījumā vēršas pēc palīdzības Starptautiskās atomenerģijas aģentūrā gadījumos, kad ir cietušie, kuru saņemtais jonizējošais starojums un apstarošanās pazīmes liecina, ka to medicīniskā aprūpe Latvijā nav iespējama.	
VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (LVĢMC)	• Sadarbībā ar VVD RDC veic vides radioaktīvā piesārņojuma monitoringa organizēšanu un nodrošina ar individuālajiem dozimetriem personālu, kas var tikt iesaistīts radiācijas avārijas seku likvidēšanā. • Piedalās radiācijas avārijas seku likvidēšanā, veicot radioaktīvi piesārņoto teritoriju, transportlīdzekļu un citu priekšmetu dekontamināciju. • Nodrošina radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu. • Veic vides paraugu radioaktīvā piesārņojuma analīzes	<i>Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.1284 (12.11.2013.) „Darbinieku apstarošanas kontroles un uzskaites kārtība”;</i> <i>2009.gada 1.jūlija Ministru kabineta rīkojumam Nr.448 “Par valsts aģentūras “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra” un Bīstamo atkritumu pārvaldības valsts aģentūras likvidāciju un valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” dibināšanu”.</i>

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR" (BIOR)	• Veic vides, pārtikas produktu un dzīvnieku barības paraugu radioaktīvā piesārņojuma analīzes	
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD)	• Atbilstoši kompetencei vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā atkarībā no katastrofas veida, piemēram, cilvēku glābšana, sprādziena draudu novēršana un ugunsgrēka dzēšana. • Veic Civilās aizsardzības sistēmas institūciju, tostarp NMPD, apziņošanu, informācijas sniegšanu KVC, informācijas nodošanu plašsaziņas līdzekļiem saskaņā ar VVD RDC rekomendācijām. • Informē iedzīvotājus par iespējamo radioaktīvo piesārņojumu un veicamajiem aizsardzības pasākumiem (uzturēšanās telpās, evakuāciju u.c.). • Pamatojoties uz pieprasījumu, apzina VMR glabātājus par nepieciešamo resursu (individuālie aizsardzības līdzekļi, deaktivācijas aprīkojums u.c.) esību un lēmuma pieņemēju par atļauju izmantot VMR. • Nodrošina katastrofas un avārijas seku likvidēšanas pasākumos iesaistīto cilvēku un materiālo vērtību dekontamināciju sadarbībā ar citiem dienestiem atbilstoši starpinstitūciju vienošanām. • Konsultējoties ar VVD RDC veic informācijas apmaiņu ar citām valstīm un starptautiskām organizācijām, radiācijas situācijas attīstības un iespējamo seku novērtēšanā, kā arī informē starptautiskās organizācijas un valstis par radīto varbūtējo radiācijas kaitējumu.	

Valsts policija (VP)	• Piedalās bīstamajā zonā esošo iedzīvotāju brīdināšanā par apdraudējumu. • Nodrošina notikuma vietas norobežošanu, apsardzi un sabiedriskās kārtības uzturēšanu. • Nodrošina transporta kustības regulēšanu. • Piedalās iedzīvotāju evakuācijā. • Sniedz pirmo palīdzību saskaņā ar normatīvo aktu	
------------------------------------	---	--

	prasībām. • Nodrošina bojāgājušo cilvēku identificēšanu un uzskaiti, organizē transportēšanu uz Valsts Tiesu medicīnas ekspertīzes centru.	
Nacionālie bruņotie spēki (NBS)	• Piedalās preventīvo un reaģēšanas pasākumu veikšanā. • Piedalās neatliekamo ārkārtējo situāciju izraisījušo notikumu seku likvidēšanas pasākumos. • Sniedz pirmo palīdzību. • Piedalās iedzīvotāju un materiālo vērtību evakuācijā un apsardzē. • Piedalās glābšanas un meklēšanas darbos. • Sniedz atbalstu VP sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā. • Pēc NMPD pieprasījuma nodrošina pacientu medicīnisko transportēšanu, izmantojot NBS Gaisa spēku gaisa kuģus.	
Valsts robežsardze (VRS)	• Pēc NMPD pieprasījuma nodrošina pacientu medicīnisko transportēšanu, izmantojot VRS gaisa kuģus. • Sniedz pirmo palīdzību Latvijas Republikas pierobežas joslā. • Piedalās glābšanas un meklēšanas darbos. • Veic pastiprinātu kontroli robežšķērsošanas vietās.	
Pašvaldība	• Nodrošina iedzīvotāju evakuāciju no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, kā arī šo iedzīvotāju uzskaiti, pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi. • Savu iespēju robežās nodrošina katastrofas pārvaldīšanā iesaistītajām valsts un pašvaldības institūciju amatpersonām, juridiskajām un fiziskajām personām piemērotus darba un sadzīves apstākļus. • Organizē psihosociālo, tai skaitā psiholoģisko atbalstu cietušajiem vai viņu tuviniekiem. • Nepieciešamības gadījumā sasauc CAK, veic CA sistēmas institūciju apziņošanu, informācijas sniegšanu KVP priekšsēdētājam.	<i>Atbilstoši CAKP likuma 11.pantam, pašvaldību CAP un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam</i>
CAK	• Analizē informāciju par katastrofas draudiem, katastrofas iespējamo attīstību, kā arī par situāciju katastrofas vietā (apdraudējums cilvēku dzīvībai vai veselībai, nodarītais kaitējums cilvēkam, videi vai īpašumam, radītie materiālie un finansiālie	<i>Atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumu Nr. 582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības</i>

	zaudējumi); • Koordinē papildu resursu piesaisti, ņemot vērā reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāja lēmumus; • Koordinē evakuācijas pasākumus, kā arī cita veida pasākumus, lai pēc iespējas nodrošinātu sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā; • Organizē preses konferences elektronisko plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, lai informētu sabiedrību par katastrofas draudiem, notikušām katastrofām un veiktajiem pasākumiem; • Pēc apdraudējuma pārvarēšanas novērtē veiktos pasākumus.	<i>teritorijas civilās aizsardzības komisijām”.</i>
Klimata un enerģētikas ministrija (KEM)	• Atbilstoši kompetencei vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus reģionāla un valsts mēroga radiācijas avārijās. • Reģionāla vai valsts mēroga radiācijas avārijās sadarbībā ar citām ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām, veic šādus uzdevumus: - veic riska novērtējumu; - nosaka preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus; - apzina un plāno resursus katastrofas pārvaldīšanai.	

6. Terminoloģija, terminu skaidrojumi

Atkarībā no notikuma raksturojuma, cēloņa, mēroga un paredzamā attīstības scenārija **radiācijas avārijas** tiek iedalītas vairākos veidos - **incidents, negadījums, avārija un kodolavārija**. Atšķirībā no cita veida sabiedrības veselības apdraudējuma, radiācijas avāriju gadījumā ir iespēja iegūt apstarojumu arī no cietušajiem un palīdzības sniedzējiem, tai skaitā no medicīniskā personāla, ja tie guvuši ķermeņa/apģērba radioaktīvo piesārņojumu.

Avāriju gadījumos VVD RDC izvērtē apdraudējumu un, ņemot vērā radiācijas avārijas veidu un mērogu, lemj par attiecīgās gatavības pakāpes izsludināšanu un par nepieciešamību iesaistīt citas atbildīgās institūcijas.

Dabiskais radiācijas fons - relatīvi pastāvīgs jonizējošā starojuma fons, ko veido apkārtējā vidē un pašā cilvēka organismā esošo radiācijas avotu starojums. Dabiskais radiācijas fons sastāv no ārējā apstarojuma, ko veido kosmiskais starojums kopā ar Zemes garozā, ūdenī, atmosfērā un biosfērā esošo dabisko un mākslīgo radioaktīvo elementu (radioaktīvo izotopu) starojumu, un cilvēka organisma iekšējā apstarojuma, kuru rada dabiskie un mākslīgie radioaktīvie elementi, kas iekļuvuši cilvēka organismā.

Dozas:

Absorbētā doza (D) – ir masas vienībā absorbētā jonizējošā starojuma enerģija. Absorbētā doza ir vidējā jonizējošā starojuma doza audiem vai orgāniem un vides objektiem, tās mērvienība ir grejs (Gy), kas atbilst vienam džoulam uz vienu kilogramu.

Efektīvā doza (E) – ir visu ķermeņa audu un orgānu ārējās apstarošanas (ja jonizējošā starojuma avots atrodas ārpus ķermeņa) un iekšējās apstarošanas (ja jonizējošā starojuma avots atrodas ķermeņa iekšpusē) ekvivalento dozu summa, ņemot vērā jonizējošā starojuma ietekmes faktoru uz audiem, tās mērvienība ir džouli kilogramā (J/kg) jeb zīverts (Sv).

Ekvivalentā doza ($H_{T,R}$) – ir absorbētā doza, kādā atsevišķā orgānā vai audos atbilstoši jonizējošā starojuma veidam (R) un starojuma enerģijas diapazonam (kvalitātei), tās mērvienība ir džouli kilogramā (J/kg) jeb zīverts (Sv).

Jonizējošais starojums - enerģijas plūsma daļiņu vai elektromagnētisko viļņu veidā (viļņa garums vienāds ar 100 nanometriem vai mazāks vai viļņa svārstību frekvence vienāda ar 3×10^{15} herciem vai lielāka). Tas ir gamma starojums, rentgenstarojums, korpuskulārais starojums un jebkāds cits starojums, kas spēj radīt jonizāciju tiešā vai netiešā veidā.

Jonizējošā starojuma avoti - objekts, kas var izraisīt apstarošanu, emitējot jonizējošo starojumu vai izdalot radioaktīvu materiālu.

Incidents - ar radioaktīvo vielu noplūdi vai izkliedi saistīts gadījums, kas izraisa radioaktīvo piesārņojumu objektā, bet nerada ievērojamu radioaktīvo vielu noplūdi vai izkliedi.

Kodolavārija - ar kodolreaktoru vai citu kodoldegvielas cikla uzņēmumu, kodoldegvielas transportēšanu vai glabāšanu saistīts gadījums, kura izraisītās sekas rada normatīvajos aktos noteikto jonizējošā starojuma dozas limitu darbiniekiem vai iedzīvotājiem pārsniegšanu un kaitējumu vai kaitējuma draudus neatkarīgi no aizsardzības pasākumiem kaitējuma samazināšanai.

Negadījums - radioaktīvo vielu noplūde vai izkliede, kas izraisa radioaktīvo piesārņojumu objektā, pārsniedzot normatīvajos aktos noteikto pieļaujamo radionuklīdu daudzumu, ko gada laikā drīkst izkliegt vidē.

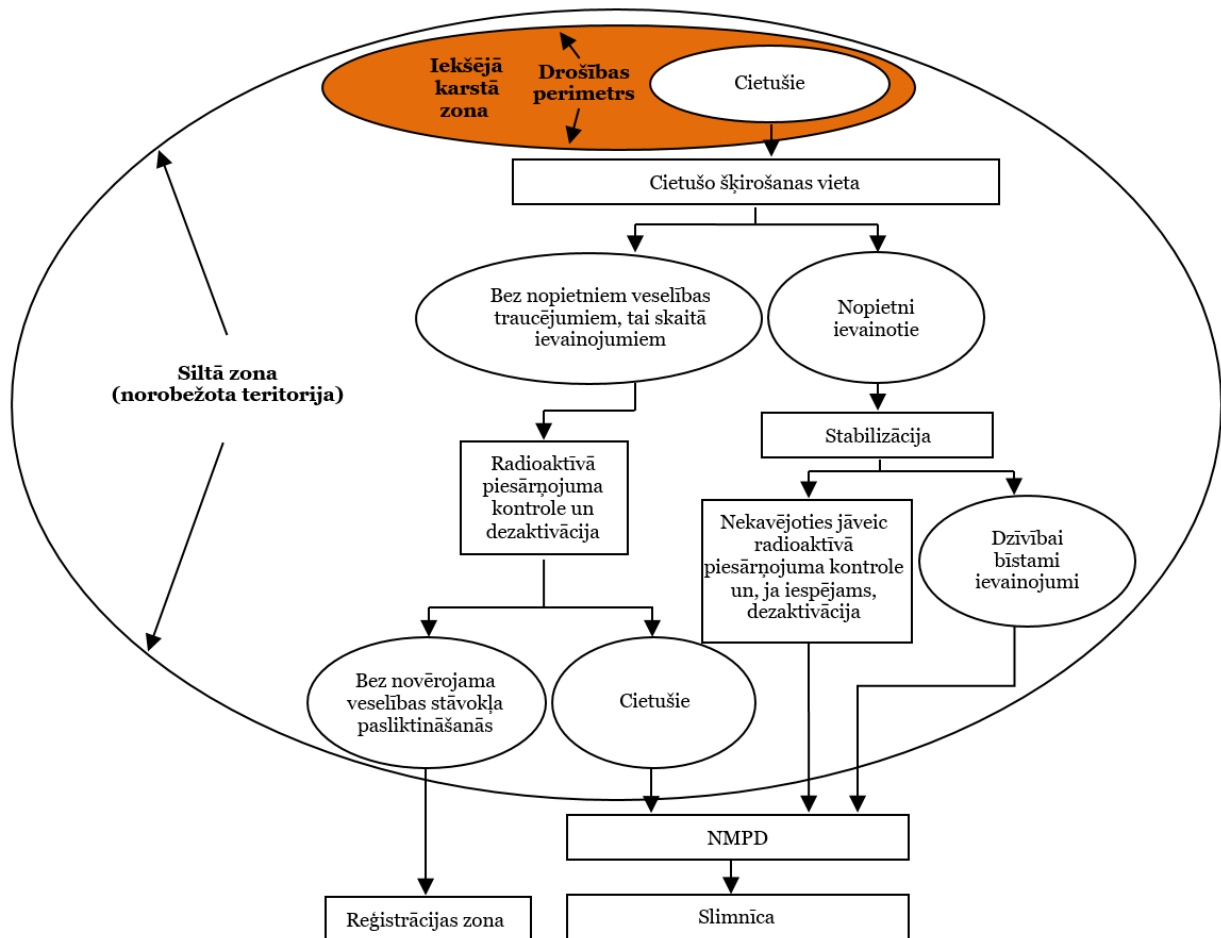
Piesārņojums - radioaktīvu vielu neparedzēta vai nevēlama klātbūtne uz virsmām vai cietās vielās, šķīdumos vai gāzēs vai uz cilvēka ķermeņa (turpmāk arī – radioaktīvais piesārņojums).

7.Vietēja mēroga radiācijas avārijas zonējumi, dekontaminācija, gatavība un reaģēšana

7.1. Radiācijas avārijas drošības zonas vietēja mēroga radiācijas avārijas gadījumā

1.tabula. *Radiācijas avāriju drošības zonas vietēja mēroga radiācijas avārijas gadījumā.*

Notikuma vietas karstā zona	Pēc iespējas norobežota vieta, kur notikusi avārija vai negadījums. Pie šīs zonas robežu noteikšanas jāņem vērā drošības perimetrs pie 100µSv/h. Šajā zonā darbojas tikai tie dienesti, kuri atbilstoši normatīvo aktu prasībām vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā.
Notikuma vietas siltā zona	Norobežota teritorija, kurā atrodies, cietušajiem vai palīdzības sniedzējiem pastāv apstarošanās risks no jonizējošā starojuma objektiem vai radioaktīviem materiāliem. Teritorija starp iekšējās un ārējās zonas robežām. Teritorijā izvietota: 1) Glābšanas darbos iesaistītā personāla radioaktīvā piesārņojuma kontroles punkts, kas ietver: a. Dekontaminācijas vietu; b. radioaktīvā piesārņojuma kontroles vietu. 2) Cietušo un radioaktīvi piesārņoto personu kontroles vietas, kas ietver: a. cietušo un radioaktīvo piesārņojumu saņēmušo personu reģistrēšanas punktu; b. radioaktīvā piesārņojuma kontroles vietu; c. dekontaminācijas; d. medicīniskās palīdzības punktu, kur tiek veikta cietušo šķirošana, NMP sniegšana un sagatavošana transportēšanai uz slimnīcu. 3) Vieta mirušajiem. 4) Radioaktīvi piesārņoto lietu, aprīkojuma u.c. uzglabāšanas vieta.
Atbalsta zona (aukstā zona)	Norobežota teritorija, kur atrodas: 1) vadības postenis un notikuma vadītājs; 2) reaģēšanas personāla pieņemšanas zona/-as; 3) plašsaziņas līdzekļu pieņemšanas zona/-as; 4) transporta līdzekļu izvietojuma zona/-as.

1.attēls .Radiācijas avārijas drošības zonas *vietēja mēroga radiācijas avārijas gadījumā*

7.2. Dekontaminācija radiācijas avārijas gadījumā

Laika periodā, kad notiek reaģēšana avārijas situācijā, kuras rezultātā radioaktīvās vielas ir nokļuvušas vidē, reaģēšanas personāls, iekārtas un transportlīdzekļi var tikt piesārņoti ar radioaktīvām vielām. Šādos gadījumos avārijas vietā ir jānodrošina personāla, iekārtu un transportlīdzekļu dekontaminācija. Avārija, kurā iesaistīti slēgti starojuma avoti, parasti nerada radioaktīvā piesārņojuma risku.

Dekontaminācijai avārijas vietā ir sekojoši mērķi:

- 1) samazināt radioaktīvā piesārņojuma radītu indivīda turpmākās apstarošanās iespējamību;
- 2) ierobežot radioaktīvā piesārņojuma izplatīšanās varbūtību ārpus objekta;
- 3) radīt reaģēšanas aprīkojuma atkārtotas izmantošanas iespējas citās avārijās.

Veicamie pasākumi:

- 1) ar radioaktīvām vielām piesārņotais apģērbs uzmanīgi jānovelk un jāievieto speciāli

sagatavotos un marķētos plastmasas maisos;

2) radioaktīvo piesārņojumu guvušajam jānomazgājas vēsā dušā, lietojot ziepes. Ja nav pieejama duša, tad var veikt sauso dekontamināciju – noslaucoties dvielī. Nav rekomendējama spēcīga nobēršana, jo tā var ievainot ādu un radīt iekšēju piesārņojumu;

3) ja stiprs piesārņojums ar radioaktīvām vielām ir konstatēts matiem, vienkāršākais un efektīvākais līdzeklis ir to noskūšana.

Dekontamināciju veic tik ilgi, līdz radioaktīvi piesārņotā objekta dozas jaudas līmenis nepārsniedz ne vairāk kā 2 reizes dabisko radiācijas fonu.

7.3. Gatavība un reaģēšana notikuma vietā

Efektīva medicīniskā reaģēšana radiācijas avārijās vai avārijas situācijās var būt grūts uzdevums tieši situācijas sarežģītības dēļ. Radiācijas avārijas kaitējums darbiniekiem notikuma vietā var būt daudz lielāks nekā apkārtējiem iedzīvotājiem.

Atbilstoši komplicētības pakāpei, ir trīs reaģēšanas līmeņi, ņemot vērā nepieciešamos resursus palīdzības sniegšanai un seku smagumu:

- 1) neatliekamā medicīniskā palīdzība, kas tiek nodrošināta negadījuma vietā (siltā vai atbalsta zona). **NMP brigādes** notikuma vietā:
 - siltajā zonā, veic cietušo šķirošanu un, ievērojot radiācijas drošības prasības, ja cietušo dzīvība ir apdraudēta, nodrošina cietušajiem NMP, pirms cietušajiem veikta dekontaminācija, tik ilgi, kamēr tas neapdraud pašas ārstniecības personas (ņem vērā mēriekārtu uzkrātās dozas paškontrolei);
 - ārējā drošajā jeb atbalsta zonā citas NMP brigādes pārņem no siltās zonas pacientus turpmākai nogādāšanai slimnīcā, atbilstoši simptomātikai.
 - **Gadījumā, kad cietušā veselības stāvoklis ir kritisks** un ir nepieciešama tūlītēja cietušā dzīvībai svarīgo funkciju stabilizācija, kā arī būtisks ir cietušā slimnīcā nogādāšanas laiks, NMP brigāde, kas atrodas siltajā zonā, cietušajam nekavējoties nodrošina NMP un **ja situācija un pacienta veselības stāvoklis pieļauj, atbrīvo cietušo no iespējami piesārņotām virsdrēbēm** (šādi būtiski samazinot radioaktīvo piesārņojumu).

2) detalizēta izmeklēšana un ārstēšana slimnīcās;

3) radiācijas radīto kaitējumu ārstēšana un veselības stāvokļa dinamiska novērošana.

Visas personas, kas atradušās negadījuma vietā, rūpīgi jāizjautā, lai nodrošinātu avārijas situācijas, cilvēku atrašanās vietas negadījumā un tur pavadītā laika detalizētu aprakstu, kas nepieciešams saņemtā jonizējošā starojuma dozu aprēķiniem.

Lai nodrošinātu saņemto jonizējošā starojuma dozu uzskaiti, VVD RDC ar LVĢMC atbalstu nodrošina personālu, kas var tikt iesaistīts radiācijas avārijas seku likvidēšanā, ar individuālajiem dozimetriem. Ja dozimetrus savlaicīgi nav iespējams saņemt, tad jāveic dozu novērtējums -

apkopojot informāciju par laiku, cik ilgi darbinieks ir bijis pakļauts avārijas apstarošanai, kurā vietā ir veicis darbus, kā arī, kāda ir dozas jauda konkrētajā vietā, ja ir pieejama radiācijas mēriekārta.

Glābšanas darbos iesaistītais personāls radiācijas avārijā cietušo apģērbu, apavus un personīgās mantas ievieto marķētos polietilēna maisos un atstāj norādītajā vietā. Glābšanas darbu vadītāja norādītajās radioaktīvā piesārņojuma kontroles vietās iziet personāla un iekārtu piesārņojuma pārbaudi. NMP dienests informē slimnīcu, kura uzņems cietušos, par ievainojumu raksturu un par iespējamajām vai zināmajām apstarošanām vai piesārņojumiem ar radioaktīvām vielām, taču jāņem vērā, ka cietušajiem un iekšējo radioaktīvo piesārņojumu saņēmušajām personām simptomu parādīšanās var būt aizkavēta līdz vairākām dienām.

Pamatprincipi attiecībā uz apstaroto cilvēku veselības aprūpi slimnīcas etapā tiek balstīti uz ikdienas veselības aprūpes principiem, ņemot vērā iespējamās specifiskās radiācijas radītos riskus veselībai un radioaktīvā piesārņojuma problēmas.